

Uchwała nr
Rady Miasta Torunia
z dnia

w sprawie nazwania placu: plac Witalisa Ugrechelidze.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 8 w zw. z art. 18 ust. 2 pkt 13 i art. 18 b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, poz. 1378) uchwała się, co następuje:

§ 1. 1. Placowi zlokalizowanemu na skrzyżowaniu ulicy Grudziądzkiej i Trasy Prezydenta Władysława Raczkiewicza, w części miasta Torunia Koniuchy, nadaje się nazwę – plac Witalisa Ugrechelidze.

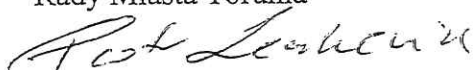
2. Usytuowanie placu, o którym mowa w ust. 1, ilustruje szkic sytuacyjny stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Niniejsza uchwała stanowi uwzględnienie wniosku Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 9 września 2019 roku w sprawie nadania imienia Witalisa Ugrechelidze jednej z toruńskich ulic lub innej przestrzeni publicznej w bliskim sąsiedztwie Trasy Średnicowej Północnej im. Władysława Raczkiewicza.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Torunia.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Komisji Kultury, Turystyki i Promocji
Rady Miasta Torunia

Piotr Lenkiewicz

Przewodniczący
Rady Miasta Torunia

Marcin Czyżniewski

nie wchodzi w życie
pod względem datowania

RADCA PRZEMYŚLANY
Maciej Krystek

UZASADNIENIE

Z wnioskiem w sprawie nadania imienia Witalisa Ugrechelidze jednej z toruńskich ulic lub innej przestrzeni publicznej (skwer, rondo, park) w bliskim sąsiedztwie Trasy Średnicowej Północnej im. Prezydenta Władysława Raczkiewicza wystąpił Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotr Całbecki (wniosek z 9 września 2019 roku, data wpływu do Biura Rady Miasta Torunia 13 września 2019 r.). Wniosek został uzupełniony o opinię przekazaną przez Dyrektora Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu pana Adama Siwka, iż nie ma przeciwwskazań historycznych dla inicjatywy Marszałka Województwa.

Wniosek wraz z biogramem stanowi załącznik do uzasadnienia.

Przewodniczący Rady Miasta Torunia, na podstawie § 7 pkt 3 Regulaminu Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miasta Torunia stanowiącego załącznik nr 4 do Statutu Gminy Uchwała Nr 146/1999 Rady Miasta Torunia z dnia 15 kwietnia 1999r. w sprawie przyjęcia Statutu Gminy Miasta Toruń (Dz. Urz. Woj. Kuj. – Pom. z 2020r. poz. 3209) przekazał wniosek do Komisji Kultury, Turystyki i Promocji Rady Miasta Torunia celem jego zbadania i przygotowania projektu uchwały Rady w sprawie rozstrzygnięcia. Na podstawie art. 18b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym oraz art. 223 w zw. z art. 241, art. 244 oraz art. 247 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 poz. 735 t.j.) rada gminy rozpatruje wnioski.

Po zapoznaniu się z wnioskiem Komisja Kultury, Turystyki i Promocji Rady Miasta Torunia zaproponowała, aby imię Witalisa Ugrechelidze nosił plac położony na skrzyżowaniu ulicy Grudziądzkiej i Trasy Prezydenta Władysława Raczkiewicza.

Komisja ds. Nazewnictwa Ulic Towarzystwa Miłośników Torunia zaakceptowała wniosek Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego - *„Popieramy upamiętnienie w Toruniu działalności tego dzielnego żołnierza, literata, ale i tłumacza, m.in. autora przekładu na język gruziński naszej epopei narodowej A. Mickiewicza Pan Tadeusz. Gorliwego propagatora przyjaźni i współpracy polsko-gruzińskiej. Mamy nadzieję, że dobre relacje Polski z Gruzją, czego wyrazem współpraca naszego województwa z regionem Imeretia, i samym miastem Kutaisi, (miejsce urodzenia Wł. Raczkiewicza, gdzie upamiętniono już naszego rodaka), czy gminami Baghdati i Tskaltubo, nadal będą się harmonijnie rozwijać”*.

Przedstawiciel wnioskodawcy poinformował, że Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego wraz z Regionem Imeretia (Gruzja) i władzami miasta Kutaisi prowadzi czynności zmierzające do posadowienia pomnika (popiersia) Prezydenta Władysława Raczkiewicza w Gruzji. W listopadzie 2018 r. rada miasta Kutaisi podjęła uchwałę o nazwaniu skweru stolicy prowincji Kutaisi Przyjaźni Polsko-Gruzińskiej imienia Prezydenta Władysława Raczkiewicza. W roku 2019 zainicjowany został proces projektowania pomnika. W tym celu zostało podpisane porozumienie trójstronne pomiędzy Województwem Kujawsko-Pomorskim, Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, instytucji odpowiedzialnej za przeprowadzenie konkursu na projekt popiersia. W efekcie oceny sądu konkursowego na jesieni 2020 r. został wyłoniony zwycięzca konkursu. Rzeźba została wykonana zimą. Obecnie trwają prace związane z realizacją postumentu. Pomnik zostanie odsłonięty po zakończeniu obostrzeń sanitarnych.

Samorząd Kujaw i Pomorza współpracuje z Regionem Imeretii od 2014 r. Współpraca obejmuje organizację wymian studyjnych (w ramach projektów MSZ), organizację wymian młodzieżowych, organizację wizyt w Brukseli, angażowanie samorządów lokalnych (współpraca gmin Bagdati i Łysomice).

Rada Okręgu Chełmińskie zaopiniowała powyższą propozycję pozytywnie.

Na tej podstawie Rada Miasta Torunia uznała wniosek za zasadny i podjęła uchwałę w sprawie nadania nazwy plac Witalisa Ugrechelidze.

Skutki finansowe związane z podjęciem uchwały przez Radę Miasta Torunia ograniczone są do kosztów wykonania i usytuowania tabliczek z nazwą placu.

Przewodniczący
Komisji Kultury, Turystyki i Promocji
Rady Miasta Torunia
/-/Piotr Lenkiewicz

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

DW-I.0441/114/2019

RADY MIASTA TORUNIA

13.09.2019

wolynę dnia

19/09/2019

[Handwritten signature]

Toruń, 09 września 2019 r.

Szanowny Pan
Marcin Czyżniewski
Przewodniczący Rady Miasta Torunia

Szanowny Panie Przewodniczący,

KKTI P BMT

[Handwritten signature] 19.09.2019r.

Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego już od 2014 roku aktywnie rozwija partnerskie relacje i współpracę z Gruzją, w szczególności regionem Imeretia, miastem Kutaisi oraz gminami Baghdati i Tskaltubo. Dotychczasowe obszary współpracy międzynarodowej objęły takie zagadnienia jak rozwój samorządności, promocja demokracji lokalnej, a także realizację projektów polegających na wymianie dobrych praktyk w zakresie edukacji, opieki społecznej i rolnictwa oraz organizację wizyt studyjnych w Biurze Informacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Brukseli dla przedstawicieli władz samorządowych Imeretii.

W uznaniu dobrych stosunków, w setną rocznicę Polsko-Gruzińskich Relacji Dyplomatycznych samorząd miasta Kutaisi podjął decyzję o upamiętnieniu urodzonego w Gruzji Władysława Raczkiewicza poprzez nadanie nazwy skwerowi zlokalizowanemu w centrum miasta imieniem „Władysława Raczkiewicza i gruzińsko-polskiej przyjaźni”. W chwili obecnej, opracowywany jest projekt pomnika, który zostanie odsłonięty podczas oficjalnej uroczystości w Kutaisi.

W związku z powyższym, w kwietniu br. Województwo Kujawsko-Pomorskie odwiedził Ilia Darchiashvili – Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Gruzji w Polsce wraz z Iosebem Khakhaleishvilim, Wiceministrem regionu Imeretia. Podczas wizyty, na ręce samorządu Kujaw i Pomorza przekazane zostały oficjalne dokumenty dotyczące decyzji podjętej przez Radę Miasta Kutaisi wraz z propozycją upamiętnienia jednej z zasłużonych postaci dla relacji polsko-gruzińskich również w Toruniu. Taką osobą niewątpliwie był Witali Ugrehelidze – gruziński oficer, major wojska polskiego, urodzony w Kutaisi, promotor polskiej literatury w Gruzji, którego krótką notę biograficzną dołączam do niniejszego pisma.

Nawiązując do ww. wydarzeń oraz znaczenia tych ważnych postaci dla historii obu narodów, a także ich bezpośredniego wpływu na dzisiejsze relacje występujące nie tylko na poziomie międzynarodowym i samorządowym, ale również na poziomie bezpośrednich kontaktów między mieszkańcami Polski i Gruzji, wnioskuję o nadanie imienia Witalisa Ugrehelidze jednej z toruńskich ulic lub innej przestrzeni publicznej (skwer, rondo, park) na przykład w bliskim sąsiedztwie Trasy Średnicowej Północnej im. Prezydenta Władysława Raczkiewicza.

Z poważaniem,

[Handwritten signature]

Załączniki:
Witali Ugrehelidze – Biografia

20 lat

Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Biografia – Witali Ugrechelidze

Witali Ugrechelidze urodził się w 1901 r. w Kutaisi, w rodzinie prawnika Platona Ugrechelidze i Wery Iaszwili. Platon Ugrechelidze pełnił funkcję sekretarza Sekretariatu Sądu Okręgowego w Kutaisi. Ich dom rodzinny był miejscem, w którym gromadzili się członkowie elity społeczeństwa, w tym Akaki Tsereteli (gruziński poeta, prozaik i publicysta, uchodzący za twórcę współczesnego języka gruzińskiego). Witali był czwartym synem z siedmiorga rodzeństwa. Studiował w gimnazjum w Kutaisi. Wciąż uczył się tam, kiedy rozpoczęła się I wojna światowa. Jako 14-letni chłopiec zgłosił się na ochotnika do wojska. Rodzice zmusili go do powrotu do domu. Po przybyciu do Kutaisi pomyślnie ukończył gimnazjum.

W czasie niepodległości Gruzji Witali Ugrechelidze został zapisany do nowo utworzonej szkoły oficerów artylerii gruzińskiej. Podczas inwazji Armii Czerwonej Witali wraz z przyjaciółmi odważnie bronił ojczyzny. Należał do tysięcy bohaterów broniących niepodległości w miastach Kojori i Tabakhmela. Po klęsce walk udał się do rządu krajowego na emigracji. Przebywał w Konstantynopolu, skąd marszałek Piłsudski zaprosił go do Polski w celu ukończenia studiów. Witali Ugrechelidze ukończył szkołę wojskową i zapisał się do polskiej armii. W stopniu porucznika ruszył na front rosyjski, gdzie wyróżnił się w walce przeciwko bolszewikom. Tam zyskał przydomek „Czarny porucznik”.

Wraz z karierą wojskową Witali Ugrechelidze zajmował się także działalnością literacką wśród gruzińskich imigrantów. W latach 1933-1937 był redaktorem magazynu „Mkvari”, opublikowanego w Paryżu. Ponadto wiele czasu poświęcił hodowli koni. Był ich znawcą i miłośnikiem. W latach 30. posiadał konia arabskiego o imieniu „Kashmir”, który wygrał wiele konkursów. Witali Ugrechelidze zdobywał nagrody na pokazach koni w Polsce i Europie.

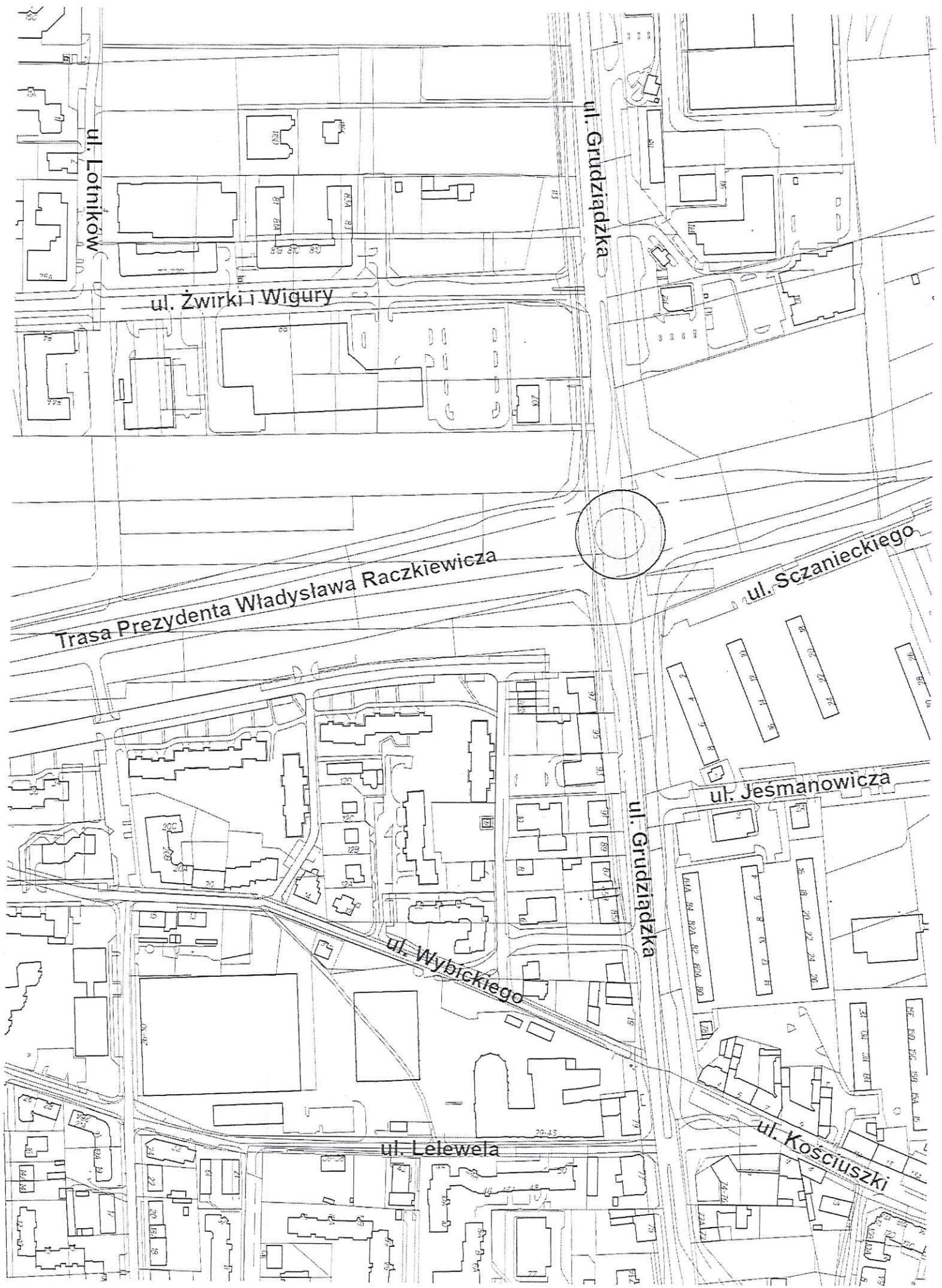
W 1939 r., kiedy Polska przystąpiła do wojny z Niemcami, Ugrechelidze został odznaczony za walkę zarówno z niemieckimi, jak i sowieckimi najeźdźcami w jednostkach kawalerii. Otrzymał odznaczenie Virtuti Militari. Przez dwa lata przebywał w niewoli niemieckiej. Po wyzwoleniu przystąpił do pułku strzelców i aktywnie zaangażował się w walkę z okupantem.

Po wojnie Witali Ugrechelidze nie wrócił do Polski lecz osiedlił się w Anglii. Ciężka praca w fabryce nie odciągnęła go od pracy literackiej. Pisał artykuły, zarówno po gruzińsku, jak i po polsku. Pomagał w wydawaniu prasy imigranckiej. Aktywnie uczestniczył w życiu kulturalnym polskiej emigracji. Przetłumaczył z polskiego na gruziński swoich ulubionych autorów, m. in. dzieła Michała Bałuckiego, Aleksandra Fredry, Jana Parandowskiego. W 1955 r. przepisywał i tłumaczył rękopisy dzieł trzymany w Bibliotece Polskiej – POSK w Londynie. W 2010 roku biblioteka przekazała Uniwersytetowi Warszawskiemu 539 stron gruzińskiego manuskryptu „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza, który wydano przez Studium Europy Wschodniej UW oraz Zakład Narodowy im. Ossolińskich.

Żona Witalija Ugrechelidze – Halina Troicka była Polką. Pobrali się w 1934 roku. Doczekali się córki, która urodziła dwóch synów – Michała i Andrzeja. Córka państwa Ugrechelidze była pracownikiem monachijskiego wydania Radio Liberty (Radio Wolna Europa) w latach 60-70 ubiegłego wieku.

15 stycznia 1983 r. Vitalij Ugrekhelidze zmarł w Londynie w wieku 82 lat. Jego prochy zostały złożone w 2014 roku w Panteonie Didube w Tbilisi, który jest miejscem pamięci osób zasłużonych dla kultury i historii Gruzji.

Skrócona biografia przygotowana przez Urząd Miasta Kutaisi

ul. Lotników

ul. Żwirki i Wigury

ul. Grudziądzka

Trasa Prezydenta Władysława Raczkiewicza

ul. Szczanieckiego

ul. Jesmanowicza

ul. Grudziądzka

ul. Wybrickiego

ul. Lelewela

ul. Kościuszki